Поштарина плаћена у готову

НОВИ САД
среда
6 новембра
1940

Година VI
Бр. 260 (1.645)

ДАН

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ

Независни информативни дневник
Излази сваког дневног осим понедељника
Примерак 1 Д
Месечна претплата 20 д. за земљу, 50 за иностранство
Огласи по тарифи

Редакција и администрација Краља Александра 7. — Телефон: 21-05 — 21-06. Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду број 58.460 — Поштански фах број 178 — Рукописи и фотографије се не враћају.

У РИМУ СЕ САОПШТАВА ДА
ИТАЛИЈАНСКЕ ТРУПЕ НАСТАВЉАЈУ СА НАПРЕДОВАЊЕМ НА СВИМА ФРОНТОВИМА

Берлинска штампа тврди да је грчка прва линија отпора пробијена на више тачака и да се велики део грчке војске нашао у опасности да буде опкољен ако грчка влада не нареди повлачење

У Атини се тврди да грчке трупе нису напустиле ниједан свој положај и да ће због снега који је пао у северним планинским крајевима офанзивни покрети бити јако отежани

Лондон јавља да су се британске трупе искрцале на острву Кандији

Рим, 5 новембра. (А.А.) — ДНБ јавља:

Са албанско-грчког фронта агенција Стефани јавља:

„На свима секторима италијанске трупе настављају са напредовањем. Фашистичко ваздухопловство такође је продужило своје акције против непријатељских линија и разорило је противничке позиције. Батерије и ровови, концентрације трупа и кола погођени су бомбама разног калибра. Многобројни авиони пикирањем су обасули бомбама и митраљеском паљбом концентрације трупа кола у близини разних непријатељских села

Италијански намесник у Албанији, који од почетка операција борави на фронту јуче је поново обишао разне секторе.

Берлин, 5 новембра. (А.А.) — Агенција Стефани јавља:

Берлинска штампа истицала је синоћ да је услед развоја италијанских операција у Епиру грчка прва линија отпора пробијена на више тачака и да се велики део грчке војске тако нашао у опасности да буде опкољен ако грчка влада не нареди повлачење. Што се тиче тока италијанског напредовања, додаје се да је италијанска војска дала новог доказа о својој дивној припреми, решавајући муњевитом брзином бројне и тешке проблеме.

Атина, 5 новембра. (А.А.) — Агенција Рајтер јавља:

Према вестима које су јуче до подне стигле са фронта види се да грчке трупе нису напустиле ниједан свој положај, да је у току јучерашњег дана дошло до борби у ваздуху, али да резултати још нису познати, а да у северним крајевима, нарочито у планинском пределу, пада снег, па, према томе, да ће офанзивни покрети бити јако отежани.

БРИТАНСКЕ ТРУПЕ ИСКРЦАЛЕ СЕ НА ОСТРВУ КАНДИЈИ

Рим, 5 новембра. (А.А.) — Агенција Стефани јавља:

Званично се саопштава из Лондона да су се британске трупе искрцале на острву Кандији. Немогуће је, додаје се у коминикеу, одредити значај и број ових трупа, као ни датум када је искрцавање извршено.

Примећује се да једноставно читање италијанских билтена дозвољава да се разјасни резерва садржана у британском саопштењу. Наиме, у билтенима број 148 од 2 новембра, саопштено је да су италијански бомбардери уочи тога дана нанели осетне губитке британ[illegible] гама које су имале да се и[illegible] острву. Исто тако, поновљено је да су италијански листови већ објавили да се британске снаге налазе на острву Кандији и да су тамо биле много пре ултиматума, те да је њихово присуство претстављало један од разлога италијанске акције у Грчкој. Појачања су у последње време стигла британским контингентима на острву, али она не само да не претстављају никакву значајнију помоћ грчким трупама које су препуште не саме себи у Епиру и не само да не мењају ранију ситуацију у источном Медитерану, него представља доказ да је Велика Британија присутна на грчкој територији искључиво у вези са својим стратегиским, поморским и ваздухопловним интересима.

ИТАЛИЈАНСКИ ПОСЛАНИК Г. ГРАЦИ НАПУСТИО ГРЧКУ

Атина, 5 новембра. (А.А.) — Агенција Рајтер јавља:

Италијански посланик г. Граци, са још 190 Италијана, напустио је посебним возом Грчку.

Лондон, 5 новембра. (А.А.) — Агенција Рајтер јавља:

Британски посланик у Атини и комесар Црвеног крста на Средњем Истоку умољени су да обавесте грчки Црвени крст да британски Црвени крст ставља сва своја средства на расположење грчком Црвеном крсту. Комесару британског Црвеног крста на Средњем Истоку, који се налази у Каиру, наређено је да, што је могуће пре, удовољи тражењу грчког Црвеног крста.

Последњи г. Рузвелтов предизборни говор

Њујорк, 5 новембра. (А.А.) — Агенција Рајтер јавља:

Приликом своје последње предизборне турнеје претседник г. Рузвелт одржао је говор у Пау Кипсиу (с. д. Њујорк).

У томе говору рекао је, између осталог:

„Било би у интересу добре и мудре управе Сједињених Америчких Држава кад би грађани ових крајева који скоро редовно у великој већини гласају за републиканце овога пута у нешто већем броју гласали за демократе.

Ово не велим са гледишта демократске странке, већ са опште америчког гледишта, са грађанског гледишта свих нас грађана Сједињених Америчких Држава, који дању и ноћу морамо да мислимо на то како ћемо да сачувамо свој историски облик владавине и управе, пошто видимо да се у великом делу света с успехом удара на тај и такав начин државне управе.

»Муњевити интервју« са маршалом Рајха г. Герингом

Г. Геринг изјављује да врхунац немачких ваздушних напада још није достигнут

и да су неистинита британска тврђења о успесима у бомбардовању Рајха

Њујорк, 5 новембра. (А.А.) — ДНБ јавља:

Директор берлинског бироа ИНС-а г. Хас објавио је интервју са маршалом Рајха г. Херманом Герингом.

„Маршал Рајха г. Геринг, пише претставник ИНС-а, када је баш у саму поноћ управљао интензивним нападима на Енглеску, узео је времена да дође на телефон и да да један „муњевити интервју“, у коме је рекао да врхунац немачких ваздушних напада још није достигнут и да су британска тврђења о неким успесима у бомбардовању Рајха а нарочито Берлина, лажни.

Додајући ову изјаву, каже даље директор ИНС-а, налазио се, како изгледа, на једном помоћном аеродрому, пошто је слушајући на телефону могао јасно да чује хуку и буку авионских мотора. Глас маршала Геринга одавао је најбоље расположење и најспремније је одговорио на прво постављено питање: Зашто је пооштрена цензура вести о нападима британског ваздухопловства на Берлин, и то вести за стране дописнике? На ово питање г. Геринг је одговорио:

„Британци су у последње време растурали толико гротескне лажи о тобожњем [illegible] Берлина и других важних места, да сам и сам хтео да видим докле могу да иду те енглеске лажи; други разлог: шт обритански авијатичари бацају своје бомбе толико поред циља да уопште нема разлога да се дају стварна обавештења, да уопште нису ни били тамо, где верују да су били“.

На питање, да ли ће се и поред друкчијег тврђења са енглеске стране продужити са великим нападима на Лондон, маршал г. Геринг одговорио је: „Напади неће престати! Британци веома добро знају да ја још нисам пустио и дао највећу снагу. Ја сам ангажовао наше ваздухопловство, уздржавајући се.“

Француски амбасадор у Вашингтону г. Ај изјављује да нема промена у француској политици

Г. Ај је предао америчкој влади ноту маршала г. Петена која се односи на питање француских поседа у западној хемисфери

Г. Кордел Хал је, после дужег разговора са г. Ајом, изјавио да су ово питање претресли у начелу и да су постигли известан споразум

Вашингтон, 5 новембра. (А. А.) — Агенција Рајтер јавља:

Француски амбасадор у Вашингтону г. Ај изјавио је претставницима штампе да нема никаквих промена у француској политици, нарочито не у погледу француских поседа у западној хемисфери и преговорима са Немачком и Италијом.

Вашингтон, 5 новембра. (А. А.) — ДНБ јавља:

Министар иностраних послова г. Хал имао је јуче дужи разговор са француским амбасадором Ајом. После тога француски амбасадор посетио је г. Самнера Велса.

Г. Хал изјавио је претставницима штампе да је г. Ај предао влади Сједињених Америчких Држава ноту маршала г. Петена и да се та нота односи на питање француских поседа у западној хемисфери.

Министар иностраних послова г. Хал додао је да су г. Ај и он претресали то питање у начелу и да су постигли известан споразум, али да се о појединостима није говорило.

На крају је г. Хал рекао да питање француских поседа на Антилима још није коначно решено.

У три реда...

ЊУЈОРК, 5 новембра. — Г. Вилки одржао је говор намењен америчким женама, у коме је рекао: „Ако будем изабран за претседника, главна ће ми дужност бити да наша земља остане ван рата и да ваше мужеве и синове, као и вашу браћу, не шаљем у смрт, тојест на европско бојиште. Никада нећу америчке државе увући у рат или бар све дотле док ваши претставници у конгресу сами не нађу за сходно да рата треба да буде.“ (Рајтер)

ПОЗНАЊ, 5 новембра. — Пред специјалним судом у Познању одржано је јуче суђење шесторици Пољака који су прошле године у септембру месецу учествовали у злостављању Немаца. Пољаци Либовски и Напијерала осуђени су на смрт. (ДНБ)

ОБЈАВА

СРПСКА БАНКА Д. Д. У ЗАГРЕБУ упозорује све власнике и поседнике њених акција (деоница), да су у смислу Наредбе о отуђивању и пословању привредних предузећа издане од стране г. Бана бановине Хрватске и Упута уз ту Наредбу обвезани најкасније до 8 новембра 1940 поднети Банској власти у Загребу, оделу за обрт, индустрију и трговину, Загреб, Петрињска улица бр. 32, у 2 примерка, која има садржавати следеће податке:

а) име и презиме власника, односно поседника акција Српске банке д. д. (код промене презимена навести раније презиме),

б) занимање,

ц) држављанство,

д) народност,

е) вероисповест (код промене вероисповести навести вероисповест у којој је рођен),

ф) пребивалиште, г) име оца и мајке и у којој су вероисповести рођени, те њихову народ-ност и

х) број акција, које су власништво или које поседује односни акционар с ознаком текућих бројева акција.

Уједно потписана банка скреће пажњу свима власницима или поседницима акција (деоница) других акционарских (деоничарских) друштава, која имају своја седишта на територију Бановине Хрватске, да су такођер дужни у напред наведеном року на исти горе наведени начин поднети у 2 примерка пријаву Банској власти у Загребу, оделу за обрт, индустрију и трговину гледе свих тих акција.

Напред споменуто важи такође како гледе акција потписане банке, тако и гледе акција других акционарских друштава са седиштем на територију Бановине Хрватске, које се налазе у депозиту код Српске банке д. д. или код било које од њених филијала.

Неподношење пријаве имаће за последицу, да односни имаоц акција неће код следеће главне скупштине моћи вршити права акционара.

Препоручује се да се у пријаве унесе тачна адреса пријавитеља, пошто ће Банска власт вратити истоме други примерак пријаве.

У Загребу, 4 новембра 1940.

Српска банка д. д., у Загребу

Претседник јужноафричке владе састао се са г. Идном

Јоханесбург, 5 новембра. (А.А.) — Агенција Рајтер јавља:

Претседник јужноафричке владе г. имао састанак са г. Идиом, на коме су имао састанак са Идном, на коме су претресали сва питања која интересују Британско Царство у погледу ратних операција како у северној Африци тако и на Средњем Истоку, да је, исто тако, разговарао са главним командантом британских трупа у Африци генералом г. Вавелом и да је са тих састанака понео најлепши утисак, пун наде у крајњи успех Велике Британије.

„Вероватно, рекао је г. Смутс, да ће се неколико одлучних фаза по исход рата одиграти у средоземном базену, а морам додати да снага Велике Британије из дана у дан рапидно расте, да офанзивни дух све више долази до изражаја, да су сви путеви у Африци и Азији у нашим рукама, што је нарочито важно сада када се рат удаљује са запада“.

СОФИЈА, 5 новембра. — Данас почиње пресељавање Бугара из северне у ново присаједињену јужну Добруџу. Бугарске власти за пресељавање припремиле су на граници дванаест станица за преузимање исељеника. Бугарска влада упутила је једну геолошку комисију која у јужној Добруџи има за задатак да пронађе „водене жиле“ да би се најзад ублажила несташица воде која од вајкада постоји у овом подручју. (ДНБ)

Предавање о хришћанству и марксизму у Спомен-дому

Отац Јован Репаић, синђел, уредник „Мисионера“ из Крагујевца одржао је синоћ, у 18 часова, у Спомен-дому, предавање о теми: Хришћанство и марксизам. Предавању је присуствовало око 800 лица, већином средњошколаца. После предавања полиција је спречила да дође до физичког обрачунавања између тројице младића који су покушали да ометају предавање и веће групе омладинаца националиста.

ПОДЛИСТАК »ДАНА«

Трагична судбина Маре, ћерке деспота Ђурђа Бранковића

Пре више година, кад сам се из Цариграда кроз Боспор и Црно Море враћао Дунавом у свој завичај, свратио сам и у град Смедерево који је по предаји изградила проклета Јерина, жена деспота Ђорђа Бранковића, да се поклоним историји свога народа.

Са дунавске стране види се најбоље то црно гробље у ком је сахрањена српска деспотовина; последњи облесак слободне, независне и снажне државе славних Немањића, од које су остала само архивска сведочанства и неми камени споменици.

Седећи на једном одваљеном блоку градског зида са колегом који ме је тако дочекао, слушао сам његово причање о прошлости града Смедерева и о несрећној удаји Маре, ћерке деспота Ђурђа и Јерине Бранковића. Ту причу износим овде да се сачува од заборава

Једног дана позвала је Јерина своју ћерку Мару у своје одаје и рекла јој да је дошло време да се уда. Кад је чула за кога, вриснула је и пала.

— Зар за некрста, мајко?

— Један је Бог, Маро!

— А шта баба каже?

— Он има својих брига!

— Мајко, немајко, ти ме продајеш као неку непотребну ствар на тржишту!

— То траже династички интереси, Маро!

— За мрву пролазне власти дајеш у замену своју крв? Ја нећу тамо!

— Пођи, пођи, Маро! Тамо ћеш бити султанија и прва госпођа у двору свога господара!

— Не могу, мајко, бацити и пљунути крст славља — православља!

— Крст су истесали људи за она времена!

— А наша црква?

— Она је у целој природи и носи се у срцу!

— А Бог?

— Он је далеко од нас! Верујем у оно што видиш, ако се не коси са разумом који влада светом!

— Шта ће казати наш народ?

— Роб ће ћутати и слушати, као и до сада!

— Сви смо робље твоје себичности, мајко! Ти се вараш ако мислиш да правиш добар посао са вероломним Турчином, не питајући моје срце!

— Женско младо срце пламен је који гасе време и разбор!

— Ти, мајко, ниси никад никог волела кад мислиш само на себе!

— Љубав је будалаштина, без рачуна и интереса!

— Зар се мајко не бојиш Бога и клетве свога народа? Зар не знаш да те народ...

У том тренутку ушао је у одају од брига и недаћа остарео Ђурађ, потресен и смућен оним што је чуо. Мара је пред њега пала на колена с вриском: „Не дај ме бабо, мој мили и добри оче, злотвору нашега имена и рода!“ Отац је нежно подигао своју миљеницу и привио на срце. Она је дрхтала као рањен голуб. Мучећи се да јој нешто каже, глас му је треперио и изнемогао. Из његових уморних очију капале су сузе на расплетену косу свога чеда...

Уочи Мариног поласка у Једрене, кад је на себи понела и крст на ком је разапета, Гргур је иза поноћи опрезно провео своју сеју Мару кроз тајна градска врата на Дунав, где их је у сени месеца, наслоњен на градски зид, чекао Кајица војвода, са мачем у руци. Мара је раширила руке и без гласа и јава пала му у загрљај. Лепа њена главица, са полуотвореним усницама и крупним затвореним очима, лежала је на срцу свога злата. Суза на растанку, чиста и светла као бисер, падала је на златне токе витеза. Месечина јој је миловала беле свијене руке, а ноћна роса спавала је на талласастој бујној коси са осећајем да тоне у неки чаробни сан пун златног сунчаног сјаја. У том положају, на врхунцу земаљске среће личила је на божицу; на блажен сан заспалог анђелка; на пупољак румене оплемењене руже у Ђулистану, на бајном Боспору.

Тежак је био растанак са добрим данима које је срце желело да има. Ломила се на растанку два срца; два луда немирна живота која су у загрљају дизала олтар своје среће. Замах младости разби се о грубо наличје живота. У летној мирној и ведрој ноћи, пуној мириса и сјаја, чуо се само хук злогуке сове из пукотине градског зида; шум дунавског вала под лаком копавом и јецај болне песме некога с оне стране Дунава који среће нема.

Кад су из града први петли навестили освит зоре, Гргур је шапнуо: побратиме, прошло је уговорено време састанку, треба поћи да нас зора не прокаже! Мара је одвила руке и полетела у дунавске вале. Кајица је скочио за њом, дигао с дна, изнео на рукама, пољубио у чело и предао брату. Од то доба, Кајица и Мара нису се више никад видели, али су једно на друго мислили, јер прва невина љубав, надом позлаћена, кад срце побеђује разум, ретко се кад гаси.

ЈЕФТА СТОЈАДИНОВИЋ

ОДЈЕЉИ И МИШЉЕЊА

НАШЕ ТРИ ДУЖНОСТИ

„САМОУПРАВА“ (Београд) доноси уводник свога директора г. Милана Стоимировића-Јовановића, који, поред осталога, пише:

Данас свака држава и друштво у њеноме оквиру мора да води рачуна о разумној штедњи. По једној дефиницији неког старог економиста, штедња је одложена потрошња, али се данас не ради о томе, него штедњу треба узети у једном ужем, конкретијем смислу. Ради се о томе да се пре свега не растура, да се ништа не баца и да се не троши више него што је потребно. Ова норма треба да важи за све животне намирнице и за све потребе приватног и јавног живота. Треба штедити до крајњег лишавања сваког луксуза и задовољавати своје животне потребе са оном снагом одрицања која се равна са пожртвовањем, да би цео свет имао свој минимум и да нико ни од кога не би имао више.

Друго, свака држава и свако друштво у њеноме оквиру треба данас да прегне све своје силе да дигне своју продукцију до максимума, јер ће само тако индустриске земље у Европи нама аграрцима моћи дати оно што нама треба и само тако ћемо ми аграрци моћи диферовати оно што треба њима. Не ради се дакле о томе да неко некога помогне или не помогне, него о томе да се људи морају узајамно помоћи, јер ће помажући једни друге, у ствари помоћи себе, а у обрнутом случају лишити сами себе једне врло неопходне и неизбежне колаборације у овоме тешком времену, пошто нико не зна шта га чека на привредноме пољу и какве га тешкоће економског реда могу задесити у току претстојећих привредних кампања.

Треће, треба интензивирати и појачати социјалну помоћ односно, ако се тако може говорити, треба је локализовати, пошто је сумњиво да би једне државе могле помагати другима у овим данима кад је свака држава окупирана својим сопственим кредитним потребама, те не може давати дугорочне кредите другима. Али ову мисао треба одмах развити, па рећи и ово: Свака општина, свака самоуправна јединица треба да ове зиме и у наредним сезонама мисли плански и унапред о збрињавању и запослењу свакога коме треба рада и о помагању свих оних којима је потребна социјална помоћ. Несумњиво, држава ће у свакоме случају и сама са своје стране радити на томе огромном националном послу, она ће притицати свугде у помоћ и доносити генералне одлуке, као што ће и сама тражити пута и начина да и непосредно помогне слабе и невољне. Али државе данас имају врло компликовану и тешку мисију. Њу требају велике самоуправне јединице и општине зато да помогну помажући тиме у ствари и саме себе, — јер неће допустити да им се нагомилавају локални проблеми социјалног карактера.

Грађанин треба данас да друштву и држави да све од себе, па чак и самога себе. У тим околностима врховни облик патриотизма може да се дефинише као потпуна друштвена солидарност, без које нико неће сачувати ни своја добра, ни себе, ни своје националне светиње, нити оне вечите моралне вредности без којих не могу ни да постану, ни да опстану држава и друштво, — та најефикаснија јемства личне сигурности!

Министар г. Бешлић посетиће 18 новембра Будимпешту где ће се задржати три дана

У Будимпешти се очекује долазак и претседника београдске општине г. Јеврема Томића

Београд, 5 новембра. — Као што је ДАН јавио, мађарско удружење индустријалаца и Мађарско - југословенска привредна комора у Будимпешти позвали су министра саобраћаја инж. г. Николу Бешлића да посети Будимпешту и да тамо одржи једно предавање. Како се сада сазнаје, министар г. Бешлић посетиће Будимпешту 18 овог месеца. Министар г. Бешлић задржаће се у Будимпешти три дана и том приликом одржаће предавање о проблемима саобраћаја у Југославији у Мађарско-југословенској привредној комори. Исто времено ће министар г. Бешлић користити ову прилику да дође у везу са званичним мађарским круговима.

Надаље се сазнаје да у току овога месеца треба да посети Будимпешту и претседник Београдске општине г. Јеврем Томић. Г. Томић ће бити гост првог претседника Будимпештанске општине г. Карафијата. Према поузданим обавештењима, у Будимпешти се долазак г. Томића очекује крајем о. м.

ОГЛАС

За смештај једне команде **штабу Потиске дивизиске области** потребна је једна зграда са 8 10 оделења **у Новом Саду** или **Петроварадину,** која ће служити за канцеларије, а коју би овај **Штаб** узео под закуп.

Зграда треба да одговара свима хигијенским прописима

Сопственици оваквих зграда нека одмах поднесу своје понуде референту инжињерије овога ШТАБА — у згради **старе бановине у Новом Саду.**

Закуп би текао од 15 новембра, тек. године.

ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ РЕВИЗИЈЕ УРЕДБЕ О КОНТРОЛИ СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ

Београд, 5 новембра. — Одмах после објављивања Уредбе о контроли спољне трговине привредни кругови су се показали скептични у погледу њеног спровођења у живот. Али је наглашено да контрола извозне и увозне трговине сама по себи претставља у данашњим приликама потребну и корисну меру. Уредба је, међутим, само санкционисала једно постојеће стање те је само извршена концентрација надлежности. У томе је, истичу и сада привредни кругови, добра страна ове Уредбе. Скептичност, пак, привредних кругова долазила је углавном у погледу организације и функционисања Уредбом предвиђених могућности и извозничких заједница и пословних централа. Није требало да прође много времена па да ову бојазан потпуно оправдају догађаји.

Током практичног рада око оснивања заједница и пословних централа наишло се на доста препрека. Ове установе претстављају у првом реду један скуп апарат, апарат чије одржавање не може да оправда потреба његове егзистенције. Увидело се, поред тога, да се у раду на организацији ових институција не може подједнако поступати. Толика је повезаност између производње, унутрашње трговине, увоза и извоза, да оснивање појединих аутономних установа посебно за сваки артикал, посебно за увоз и извоз, а у даљој конзеквенцији посебно за производњу у унутрашњи промет, претставља само цепкање привредног организма које може да донесе више штете но користи и самом систему контроле привредног живота у земљи. Досадашње организације привредника, створене према потребама и органски повезане са привредним животом, биле су, истичу после искуства са стварањем заједница привредни кругови, потпуно спремне да приме на себе и нове задатке које данашње прилике диктују.

Ове сугестије привредних кругова су на многим конференцијама привредника и заједничким конференцијама са надлежнима истакнуте, па ће се, како се сазнаје, ради детаљне расправе по овим питањима одржати једна шира конференција надлежних државних установа и претставника привредних корпорација. На тој конференцији ће се расправљати о модалитетима измене организације наше спољне трговине.

Кажњени кикиндски трговци по Уредби о сузбијању скупоће

Велика Кикинда, 5 новембра. — Овдашња полиција казнила је неколико трговаца због тога што нису имали на видном месту ценовник својих артикала, а што су у смислу чл. 6 Уредбе о сузбијању скупоће морали имати. Због тога су кажњени: Боривој Арновљевић трговац, Ђура Ђурчин, Јосиф Мирчов, Јосиф Клајн, сви трговци, Миладин Јеринкић, столар, Оскар Хилгер, бакалин, Антон Петрес, Ђура Бренер, трговци, Никола Фолдл, бакалин и Катица Давидовић, такође бакалин. Сви су кажњени са по три дана затвора и 300 динара новчане казне, осим Катице Давидовић и Ане Немеш, модискиње, које су кажњене са по једним даном затвора и 100 динара новчано.

Акција у срезу великобечкеречком за помоћ сиротињи

После Новог Сада и у Петровграду је поведена акција за зимску помоћ

У Петровграду је основан Сремски одбор за зимску помоћ, на челу са сремским начелником г. др. Емилом Путником

Петровград, 5 новембра. — Као што је познато, бан г. др. Бранко Кијурина наредио је да се на територији целе Дунавске бановине организује прикупљање зимске помоћи. На основу овог наређења, јуче је одржана, у Дому Црвеног крста, конференција свих општинских бележника и претседника општина Петровградског среза, коју је сазвао сремски начелник г. др. Емил Путник. На конференцији је решено да у свим општинама Петровградског среза одмах отпочне систематска акција на прикупљању зимске помоћи, која ће се састојати у прикупљању добровољних прилога у новцу и натури. У ту сврху основаће се одмах у свима општинама месни одбори за зимску помоћ, чији ће чланови бити: општински бележник, један члан општинског већа и два грађанина из реда сиромашних којима је зимска помоћ потребна. Сем тога одмах је основан сремски одбор за зимску помоћ, са седиштем у Петровграду. За претседника сремског одбора изабран је г. др. Путник, а за чланове г. Влада Маринковић, бележник из Белог Блата, Небојша Влашкалин, бележник из Бегеј Св. Ђурђа, и два претседника општине.

Решено је да се у недељу 10 новембра на дан зимске помоћи, у свима општинама обави скупљање прилога за зимску помоћ по улицама, по кућама и у свима црквама. На тај дан одредиће се и засебне таксе на игранке и повисиће се цена пићу. Учитељи и виђенији грађани скупљаће прилоге по кућама.

Са прилозима у натури располагаће месни одбори, а са новцем сремски одбор. За помоћ ће се појединци обраћати молбом месним одборима, а ови ће молбе упућивати сремском одбору, који ће се састајати сваке недеље.

На тај начин, од свих срезова у Војводини, акција за зимску помоћ отпочела је прво у Петровградском срезу. План који је израђен у Петровграду моћи ће корисно да послужи и другим срезовима.

Сремски начелник г. др. Емил Путник сматра да ће се овом акцијом прикупити у Срезу вел.бечкеречком око 200.000 динара и око 20 вагона пшенице, што ће углавном бити доста да се тиме подмире најнужније потребе сиромашног живља преко зиме. (Дан)

Самоуки резбар Ладислав Лешник својим оригиналним уметничким радовима привукао је општу пажњу

Петровград, 5 новембра. — Једна слика, изложена у излогу продавнице Фабрике намештаја Бенце у Петровграду, привукла је на себе општу пажњу. То је у дрвеној плочи урезана слика тетреба у шуми, величине 50x70 цм, у дубоком црном оквиру, која претставља нешто необично. Тетреб је издубљен у дрвету, које је преполитирано и обојено и све то даје слици пластичан изглед.

Ову је слику израдио човек који се резбарством бави само у слободним часовима, у виду „спорта", а који је досада створио читав низ лепих резбарија које је продавао будзашто или поклањао својим пријатељима.

Г. Ладислав Лешник — тако се зове овај уметник — има већ сада за ту слику много купаца, који му нуде доста велике суме да би дошли до ове необичне рукотворине.

Г. Ладислав Лешник родом је из Марибора, где је од ране младости почео да у дрвету изрезује разне фигуре. То је код њега можда наслеђен а можда и урођен дар. Његов отац, имао је некада у Марибору резбарску радионицу, једину у оном крају. Његови радови били су познати пре светског рата надалеко изван граница државе. 1910 године награђен је у Грацу златном медаљом. Отац и син израдили су заједнички уметнички израђено буре у рељефу, које је град Марибор поклонио приликом венчања Блаженопочившем Витешком Краљу Александру I Ујединитељу. Како се после светског рата рељеф није тражио, очева радња је пропала, а син, г. Ладислав Лешник, изучио је столарски занат и пре неколико година добио место у Петровграду. У слободним часовима, ноћу, он се усавршио у резбарској уметности. Сам је себи направио потребан алат.

Г. Лешник је и добар цртач, без чега не би ни могао бити добар резбар. Чим у каквој књизи опази какву слику, ма и сасвим малу, која му се допада, одмах је из главе нацрта увеличану на комаду тврдог дрвета и почиње да реже, док не створи оно што је замислио.

Њему сада рад већ иде брзо. Тетреба је израдио за 50—60 часова рада, т. ј. у слободно време за око две недеље. Сада довршава један оригиналан рељеф у дрвету: Џингискана. Његову слику нашао је сасвим малу у неком лексикону и за 5—6 дана Џингисканов рељев је био готов. Сада још само преостаје да га обоји и политира.

Г. Лешник је недавно израдио и један рељеф светњак. Како су сада рељефи опет у моди, то се већ много Петровграђана интересује за овог уметника.

НОВИ ШЕФ ПОРЕСКЕ УПРАВЕ У ВЕЛИКОЈ КИКИНДИ

Велика Кикинда, 5 новембра. — За шефа Пореске управе у Великој Кикинди постављен је Богољуб Ђурић, досадашњи шеф Пореске управе у Сомбору. Нови шеф је већ дошао у Велику Кикинду. У суботу је приређена вечера у част одласка старог шефа г. Војина Вуковића, који је премештен у Петровград. Г. Вуковић је био веома омиљен у Кикинди, те су му пријатељи приредили ову опроштајну вечеру, којој је присуствовао и његов наследник г. Ђурић. (ДАН)

После двадесет година Хрватско певачко друштво »Коло« долази поново у Нови Сад

Као што је ДАН јавио, Хрватско певачко друштво „Коло" из Загреба долази, после двадесет година, поново у Нови Сад, на својој турнеји по Војводини и Славонији. За ово ретко гостовање реномираног хрватског певачког друштва влада већ сада велико интересовање у Новом Саду, поготово што је оно у Загребу најстарије певачко друштво. „Коло" ће дати концерт у Спомен-дому, у петак, 8 новембра.

Мешовити збор има данас сто певача. Диригент је г. Борис Папандопуло, познати музичар из Загреба.

„Коло" су основали хрватски родољуби 1862, у доба најтежег Баховог апсолутизма, јер су знали да ће песмом најбоље моћи сачувати традиције народа, пробудити народну свест и љубав према родној груди. Тако је „Коло" прво у Хрватској почело да буди шире масе родољубивом песмом. „Коло" је одмах у почетку наилазило на највеће препреке код својих непријатеља, који су му отворено прорицали скору пропаст, но догодило се да тим туђинцима већ давно нема ни спомена, а „Коло" још увек постоји.

Свој први концерт приредило је „Коло" 1862.

Године 1870 било је „Коло" распуштено, а имовина му секвестирана због тога што је претседник друштва био оптужен да говори против владе. Но 1871 г. упутио је тадашњи претседник друштва Фердо Шај молбу на бана Бедековића да друштву буде поновно дозвољен рад. Бан је молби удовољио. После тога се друштво повећало приступом многобројних чланова.

У заједници са Хрватским соколом саградило је „Коло" своју лепу зграду где је већ 1885 одржало свој први концерт. Од тада су се ређале године пуне успелих концерата, па и таквих на којима је „Коло" доказало да је способно и за извођење најтежих дела.

На својим турнејама у земљи, 1921, затим у Француској (Париз, 1925), Швајцарској (Базел) и Немачкој (Франкфурт, 1927) било је „Коло" увек одушевљено дочекано и са својим приредбама постизало највеће успехе.

1938 године прославило је „Коло" 75-огодишњицу. Том је приликом освећена нова друштвена застава.

Данас броји „Коло" око 100 чланица и чланова, од којих неки већ деценијама раде у том друштву. „Коло" је увек привлачило хрватску омладину, али се Колаши нерадо растају од њега и у старости. „Коло" убраја до данас у своје чланове најмаркантније личности хрватског јавног живота, од којих су многи својим радом за напредак самог друштва оставили неизбрисиве трагове. Данашњи заслужни претседник „Кола", хрватски песник г. Миховил Николић био је и сам активни члан „Кола" пре неколико деценија а и данас је први и највреднији члан. Марљивог сарадника налази у агилном члану и дугогодишњем тајнику друштва г. Већеславу Зрнцу.

Друштво ће наступити са својим хоровођом г. Борисом Папандопулом, под чијим вођством се већ истакло на многим концертима.

А. Ц.

Поздер — најјевтиније гориво у Врбасу

За свега 150 динара може једна породица да се греје преко целе зиме

Нови Врбас, 5 новембра. — Пре три године, због високих цена дрвима, почеле су сиромашније породице у Старом Врбасу да употребљавају поздер (отпаци који се добијају код израде конопље) за загревање својих просторија. У то време поздера је било у изобиљу, јер га нико није хтео, па и цена му је била врло ниска. Плаћало се за 100 кг. свега 6 динара, док су кудељаре биле задовољне да очисте двориште од ових отпадака. Али, да би се поздер могао искоришћавати требало је удесити за ту сврху и специјалне пећи. И то је са успехом постигнуто, па су овдашњи лимари за ове последње три године направили велики број таквих пећи, пошто је сваке године био све већи број оних који су прелазили на ложење поздера.

Пећи су прављене округле или угласте од плеха, висине око један метар. У средини пећи смештена је једна плехната округла цев у коју се добро збије 5 до 6 кг. поздера. Овако напуњена цев са поздером потпали се одоздо и поздер сагорева слично сагоревању цигарете. Сагоревање поздера траје неколико сати и даје необично јаку топлоту. Једна овако напуњена пећ са 6 кг. поздера у стању је да загрејава целу ноћ једну већу собу.

Али... када су ови људи сматрали да су на овај начин повољно решили проблем огревног материјала, појавиле се препреке и — конкуренција. Индустрија цигле и црепа, уочивши корисну употребу поздера, почела је прошле године такође да употребљава поздер у раду. Тако је ова индустрија прошле године откупила од кудељара преко 30 вагона поздера и дигла му цену на 15 динара за 100 килограма. Док се прошле године могло да дође до поздера, ма и уз повишену цену, ове године, када се до дрва уопште не може доћи, не може да се добије поздер ни по повишеној цени, пошто се индустрија цигље пожурила и унапред откупила од кудељара све количине поздера. Тако ће ове године остати велики број сиромашних породица без огревног материјала. Оне очекују да ће се надлежни побринути и спречити ову конкуренцију.

ТИХ. М. САВИЋ

Основне школе у Вел. Кикинди раде само са полудневном наставом

Велика Кикинда, 5 новембра. — Од пре неколико дана све основне школе у Великој Кикинди раде са полудневном наставом, јер се осећа велика оскудица у дрвима.

Београдска радио станица вршила је пренос гимназијског програма из Срем. Карловаца

Сремски Карловци, 5 новембра. — Из велике дворане Класичне гимназије у Сремским Карловцима Београдска радио станица преносила је свечану приредбу.

У присуству наставника и ученика гимназије и Богословије, одржано је неколико предавања. Професор г. Петровић је говорио о историји Сремских Карловаца и изнео интересантне податке о овом старом граду; г. др. Сима Гроздановић, директор гимназије, о својој теми: Јесењи штимунг врло је занимљиво говорио, уз цитате једне пригодне песме, како је карловачка околина у јесење доба особито лепа, г. др. Симеуновић-Тюкић, адвокат, подвукао је културни значај овог места у прошлости и садашњици.

Поред предавања, декламовао је један ученик Радићевићеве стихове из Ђачког растанка а хорови су наизменично извели неколико световних и духовних композиција. Теолошки мушки хор, под управом професора г. Муратова, извео је Достојно од К. Станковића и коло од Ј. Ђорђевића. Овај хор, са добрим гласовним материјалом, показао је више смисла за црквену музику него за световну. Гимназиски мешовити хор, са својим диригентом професором г. Р. Просенцом, наставником музике, дао је леп пример музичке делатности. Извођен је Оченаш, у присуству самога аутора г. Д. Марковића, који је, поред своје редовне дужности, написао литургију Св. Јована Златоустога, Опело и једну мису. Оче наш написан је јасно, стилски упрошћен и драматски акцент добро погођен.

Програм је завршен Песмама из Војводине од Ј. Маринковића које је извео гимназиски хор, који је вредан похвале и свакако спада у одличне средњошколске хорове. Диригент хора г. Радован Просенц са новоодабраним певачима са сигурношћу је савладао композицију. Он познаје психологију певача; довољан је мали покрет да га певачи разумеју и да се подвргну његовој вољи.

Димитрије Перлић

Од кикиндске кланице до мокринске пруге подићиће се железнички колосек

Велика Кикинда, 5 новембра. — Кланични одбор састао се ових дана на седницу. Том приликом је донета одлука да се на пролеће приступи радовима око изградње колосека од градске кланице до мокринске пруге, у дужини од око 250—300 метара, тако да би се омогућио превоз заклане стоке директно у вагоне за експорт.

Рачуна се с тиме да ће се за то време можда међународне прилике изменити, те ће експорт бити омогућен, а с друге стране то ће повећати принос граду. Ових дана је почела рад и леденица при кланици, која производи одличан лед. (ДАН)

РОДИНО ПОЗОРИШТЕ ГОСТОВАЋЕ У ВЕЛИКОЈ КИКИНДИ 9 И 10 НОВЕМБРА

Велика Кикинда, 5 новембра. — Соколско друштво у Великој Кикинди коначно је закључило гостовање популарног Родиног позоришта за суботу и недељу, 9 и 10 новембра. За ово гостовање популарног позоришта чине се припреме, те је већ обезбеђен смештај деце, а исто тако и све остале припреме су обављене. (ДАН)

Неколико кикиндских месара кажњено што су обуставили продају меса

Велика Кикинда, 5 новембра. — ДАН је већ писао о борби коју воде власти у Великој Кикинди против месара. Нарочито је ова борба била оштра око цена, јер је град миксимирао цене свим месарским производима, а месари су и поред тога дизали цене, изговарајући се да под таквим ценама не могу да раде. Тада је град, да би калкулисао све трошкове, па и зараду у својој режији извршио пробно клање на овдашњој Градској кланици, којом приликом су максиране нове цене, али и ове нису одговарале месарима, те је међу њима поведена акција да се потпуно обустави клање свиња и продаја свих производа од свињског меса.

Штавише, они месари који се нису солидарисали са овом одлуком својих другова имали су само неприлика и једном су били отерани са кланице када су дошли да кољу.

Да би се овом нездравом стању стало на пут, а грађанству обезбедиле потребне животне намирнице, поднета је пријава од стране шефа трошарине г. Душан Лозанчића против месара. Сад је код Обртног одељења одржана расправа и донета пресуда која је наишла на живо интересовање у грађанству. Осуђени су Аксентије Мирков, Сава Карацин, Младен Попов, Наум Јеринкић, Фрања Гец, Иван Француски и Аца Павлић што су у својим месарским радњама обуставили продају меса и других месних производа, а све у циљу спекулације, а да о томе нису известили Банску управу. Кажњени сви са по 1000 динара новчане казне.

Поред тога кажњени су Младен Попов, Сава Карацин, Наум Јеринкић, Фрања Гец, Иван Француски, Аца Павлић и Милош Милошев са по 15 дана затвора и 1000 динара новчане казне због тога што су остале месаре, њих преко 30, наговарали да не кољу и претили им како би изазвали вештачки пораст цена у циљу спекулације.

Последице овако енергичног наступања власти против несавесних месара осетиле су се одмах, јер је на овдашњој кланици заклано преко 40 комада дебелих свиња! Тако не постоји опасност да ће грађанство остати без потребних количина масти и свињских производа.

Цене су максиране овако: говедина 14 динара килограм, свињетина 22, чварци 24, мајушке 17, шваргле 18, маст 25, пресна сланина 24, сува сланина 25, сало 25, дебрецинери 20, телетина 22, папци и глава 10, овчије месо 13. (ДАН)

Мртво новорођенче нађено на железничкој станици у Драгутинову

Велика Кикинда, 5 новембра. — Не мало изненађење имали су путници који су се затекли на железничкој станици у Драгутиново када је нађено једно мртво новорођенче завијено у крпе. Дете је могло бити старо око 2—3 недеље..

Поведена је одмах истрага и дошао је лекар г. др. Влајнић, из Башаида, да дете прегледа. Претпоставља се да је у питању звер мајка да га је оставила нека сиромашна жена, верујући да ће се неко смиловати и узети дете. Али како је владала јака зима, дете се смрзло и умрло. (ДАН)

Млада Петровграђанка г-ђица Смиља Краљев оставила је своје ванбрачно дете, увијено у мараму, на једној улици у Београду

Дете је нашао један велики пас вучјак, који га је чувао све док није однесено у Дечји дом Материнског удружења

Петровград, 5 новембра. — Пре неколико месеци ухапшена је Петровграђанка гђица Смиља Краљев под сумњом да је убила своје ванбрачно дете.

Она је јуна месеца ове године родила ванбрачно дете, које је убрзо нестало. По суседству почело се прво шапутати да је дете мати убила, а убрзо је стигла и пријава полицији. Полиција је отпочела извиђај, те је гђицу Смиљу ухапсила. Она је у почетку тврдила да није ни имала дете, али је доцније признала да је дете оставила у Београду на углу Далматинске и Цвијићеве улице. Дете је било увијено у плаву мараму.

Државно тужилаштво у Петровграду затражило је извештај од Управе града Београда, да ли је у оно време у Београду нађено неко дете. Сада, пошто је прикупиа потребне информације, Управа града Београда известила је Државно тужилаштво да је 23 јуна на означеном углу заиста нађено дете умотано у плаву мараму. Дете је приметила собарица хотела „Империјал", која је одмах известила жандармерију. Жандармериски поднаредник Петар Марјановић изишао је на лице места и приметио на тротоару дете умотано у плаву мараму. Поред детета стајао је један велики пас вучјак, који је дете чувао и није никоме дозвољавао да се детету приближи. Тешком муком успело је жандармерији да пса отстрани од детета. Интересантно је да је ова интелигентна животиња, када је случајно дете нашла на улици, свесна да детету прети опасност ако га остави самог, стајала поред детета и чувала га све док је нису силом отстранили и дете узели. Дете је однесено у Дечји дом Материнског удружења у Београду. Управница Дечјег дома изјавила је да је дан пре него што је дете нађено на улици једна Петровграђанка дошла са дететом и молила да га приме, али су је одбили, јер није било места.

Државно тужилаштво после овог извештаја изменило је квалификацију оптужнице против гђице Краљев, која сада више није оптужена због покушаја убиства, него због напуштања детета. (Дан)

АПОЛО

Још само данас и сутра

Химна дечје патње и дечје љубави

На мајчином гробу

Искористите прилику и погледаите тај јединствени филм!

ОД ЧЕТВРТКА

Изванредан мађарски филм велике љубави, песме и циганске музике

Хусарова вереница

(Bercsényi huszárok)

У главним улогама: Селецки Зита, Макаи Маргит, Чортош Ђула, Силаши Ласло, Васари Пири

Отмено удварање, ласкаве љубавне речи, музика, песма и шампањац као средства хусара за освајање љубави. — Сјајна пештанска трка Клуба јахача, снимљена нарочито за овај филм.

ОДЕОН

Највећа сензација сезоне; учествују четири звезде са француског филмског неба Реиму, Вивиан Романс, Пјер Бланшер, Мадлен Ренод у великој социјалној драми

Пробуђене страсти

(L' etrange monsieur Victor)

Пробуђене страсти... љубав... флерт... љубомора... новац... робија... грех... грижа савести... и бол чине овај филм незаборавним

РОЈАЛ

ДУПЛИ ПРОГРАМ

Нарочито уживање за децу и одрасле

1) Филм у природним бојама, снимљен према истоименој причи

Црвенкапица

У главним улогама: Рене Стобрава, Фриц Геншов

2) Досада невиђени и неснимљени велефилм, у коме играју главну улогу само лутке марионетског позоришта

Четири мушкетира

Суделује 3573 лутака највећег марионетског позоришта на свету „Театро Героламо ди Милано"

Лутке СТАЛИО И ОЛИО изазивају буру смеха!

Суђење Мити Панкову одложено за 3 децембар

када ће се саслушати још неколико сведока

Као што је ДАН јавио, уз велико интересовање публике јуче је одржан претрес Мити Панкову, столару из Чуруга, који је оптужен за убиство Ђоке и Данице Ивков. После опширне одбране оптуженог, који се брани да је невин за оно што га оптужују, суд је отпочео доказни поступак саслушавањем сведока. Укупно је саслушано 19 сведока. Најважнији од њих били су Драгиња Рићички, која је требало да изјави да ли се Панков понудио, приликом једног разговора код лекара у чекаоници, да ће јој донети иловаче; и Милош и Никола Борчански, Мића Воргић и Милутин Вујков, на које се оптужени позива да је био с њима у друштву у оно време када је злочин извршен.

Ови сведоци приликом давања својих исказа нису потврдили наводе оптуженог, па је државни тужилац тражио да се на своје исказе закуну. Суд је предлог усвојио, те су сведоци положили заклетву.

Бранилац оптуженог г. Владимир Хаџи предложио је да се доказни поступак допуни саслушањем још низа сведока, којима би одбрана хтела да докаже алиби оптуженог. Суд се повукао на већање, те је донео решење којим усваја предлог одбране, те је претрес прекинут и заказан за 3 децембар о. г. Суд је такође решио да се шунке нађене код оптуженог и код жртава пошаљу на анализу Анатомском институту у Београд, како би се установило да ли потичу од истог свињета.

Самоубиство чувара полицијског притвора у Петровграду

Петровград, 5 новембра. — Светозар Игњатов, који је био на служби у полицијском притвору, извршио је самоубиство, испаливши себи метак из револвера у срце. Узрок самоубиству је несрећна љубав. (ДАН)

ПЕТРОВГРАДСКА ХРОНИКА

Полицији је стигло неколико пријава због крађа. Тако је Карло Јакобовић, учитељ музике, пријавио да су му из стана украдене наочари, у вредности од 300 динара, златан сат у вредности од 600 динара и разне друге ствари у вредности од 300 динара. — Мила Кирћански, пиљарица, пријавила је да јој је неко са њеног штанда украо разну робу, у вредности од 300 динара — Стеван Јевремов, ковач, пријавио је да су му укради гвоздене предмете у вредности од 1000 динара. — Стеван Комар, баштован из Новог Бечеја, пријавио је полицији да му је на пријаци у Петровграду украден мушки капут у вредности од 300 динара. — Љубомир Потурица, занатлија, поднео је пријаву против свог калфе Јосифа Бекера да је побегао, одневши му 117 динара. — Стевану Рацу украђен је на пијаци новчаник са 418 динара. — Г. Јаникије Лалић, свештеник из Велике Греде, пријавио је полицији да му је на станици Орловат-Стајалиште неко украо златан сат у вредности од 1000 динара. — Петровградски железничар г. Душан Берберски пријавио је да му је неко украо шест пари гусака, у вредности од 300 динара.

У сушари петровградског трговца Тибора Фриша избио је пожар, који је уништио мању количину кукуруза. Ватрогасци су пожар убрзо угушили. Штета није још позната. Узрок пожара засада је непознат.

Др. Јован Ђорђевић:

Основна питања федералне државе

(2)

У нашој литератури студија г. др. Јована Ђорђевића је прво синтетичко дело своје врсте, у коме се исцрпно и документовано обрађују сва основна питања федерације, од најелементарнијих до најсложенијих, и то не само она питања која имају чисто техничко-уставну суштину, него и она која задиру у расматрања најсуптилнијих политичких и социолошких проблема. Цео овај сложени комплекс разноврсних државноправних, политичких и социолошких питања г. др. Ђорђевић је мајсторски повезао у једну нераздвојну органску целину и уоквирио их у један чврст теориски систем.

Књига г. др. Ђорђевића садржи 200 штампаних страница текста и подељена је у пет делова. У првом делу писац дефинише сам појам савезне државе и даје нам јасне, прецизне и конкретне анализе и дефиниције: федерализма, конфедерације, федерације и децентрализације; затим објашњава постанак федерације; тумачи основне правне услове (савезни устав), правну природу и сувереност, поделу надлежности.

У другом делу своје студије, писац расправља о организацији федералне државе. Ту он говори о Народној скупштини, о Сенату, о извршној власти, о судској власти, о контроли уставности закона.

Трећи део приказује оквире и покретне снаге федералне државе; свака федерална држава има свој посебни економски систем и своје друштвене снаге, своје властите политичке система и политичке странке; али, иако свака федерална држава има своје особине карактеристике и своја специфична обележја, извесне елементарне особине својствене су свима федералним државама. Економски и политички системи су оквири, а политичке странке су живе, покретне, друштвене снаге сваке федерације.

Четврти део књиге г. др. Ђорђевића расправља о циљевима и могућностима федерације. Улазећи дубоко у суштину ствари, писац анализира и критички расматра компликоване односе између националног питања и државног јединства, затим између нације и стварања националног јединства. Ова темељна и продубљена расматрања — ослобођена сваке политичке тенденције и страначке опредељености и пристрасности — требало би да прочита и проучи сваки наш политичар и јавни радник, коме је стало до нашег нормалног политичког и државног напретка. Јер и сама политика постаје све више научна, и то једна од најтежих и најсложенијих научних области, једна значајна и висока наука, за коју је потребна свестрана ерудиција и темељна стручна спрема.

Најзад, у петом и последњем делу своје многоструко значајне књиге г. др. Ђорђевић критички расматра вредност федералне државе. Нажалост, ограничени простор нам не допушта да наведемо све интересантне и плодоносне резултате ауторових проучавања, него само оне најважније. — „Основно и битно питање је где се и зашто се федерација појављује. У сложеним заједницама, у којима постоји воља за целином али не за потпуним јединством на географским подручјима на којима постоји потреба за једном заједничком економском и политичком управом, али и захтев за политичком и културном самосталношћу и локалним патриотизмом, федерација се појављује као нужна и неопходна организација. Она се појављује као нужна, јер сваки други државни систем не би успео да постигне помирење центрифугалних и центрипеталних снага одређене заједнице.“

Међутим, федерализам није само једно нужно зло, ради усклађивања посебних интереса хетерогених али још недовољно уједначених државних заједница. Федерализам има и свога дубљег, стварнијег, оправдања. На основу својих продубљених државно-правних и социолошких проучавања појединих федералних држава, г. др. Ђорђевић је дошао до значајног закључка: „Федерализам није само најбољи систем једне стварно хетерогене заједнице него систем код којег снаге и особине ових заједница долазе до свести о целини и о себи. Сигурно је да ће овај процес стварања већих држава и буђења мањих, заосталих и неизражених народности и географских крајева још дуго трајати. У сваком случају, он ће заузети најмање простор наше генерације. Да ли ће се он развијати дуго и бескрајно зависи и од људске воље, од будућих генерација и од будућности.“

Дело г. др. Јована Ђорђевића је резултат вишегодишњег напорног проучавања државно-правног уређења, политичке и социолошке структуре и организације федералних држава. Више од годину дана провео је писац у Сједињеним Америчким Државама, проучавајући на самоме лицу места амерички федерализам. Као што се види из библиографије, на крају књиге, г. др. Ђорђевић је простудирао, пре писања овога свога дела, огромну литературу на многим страним језицима, тако да је ушао дубоко у суштину федералистичког система и дао једно заиста одлично научно дело, које претставља велики добитак за нашу научну литературу. Овом књигом писац је задужио не само своје многобројне ученике на Правном факултету, него и нашу широку јавност, која се живо интересује за овако одабрана дела из правних и друштвених наука.

ДР. К. Н. МИЛУТИНОВИЋ

ЗАНИМЉИВОСТИ ИЗ СВЕТА

Нова боја која ублажује ноћно замрачивање улица за време рата

Берлин, почетком новембра. — Од пре кратког времена премазане су степенице, прагови и углови на железничким станицама у Берлину, не кречом него новом жутом бојом, која има изванредну снагу светљења у мраку. Нова боја пронађена је после дугог и свестраног испитивања у лабораторијима познатог немачког предузећа И. Г. Фарбен, у којима се већ дуже времена тражио начин производње јевтине боје, која има снагу интензивног светлења Резултат тих испитивања је нов серија „лумогена“, светлећих боја, које се производе од отпадака код продукције катрана. Најинтересантније код тога је да се она „лумогене“ могу производити не само у разним бојама од љубичасте до плаве, зелене, жуте, наранџасте до црвене, већ се произвољно могу да мешају са осталим бојама, тако да су за време дана невидљиве и тек у мраку развијају своју снагу светлења.

Нова је боја необично јевтина. Ова изум наћи ће врло брзо своју примену на свим важним саобраћајним путевима али ће се употребљавати и за означивање бројака, натписа, квака, стубова, контролних сатова итд., затим у рекламне сврхе, за фирме биоскопа и позоришта.

Разуме се да светло ове боје одговара свим прописима закона о заштити од напада из ваздуха. Проналазак ових нових боја је почетак нове технике осветљавања потребних ствари, приликом свакодневних замрачивања улица за време рата. У најскорије време ове нове боје ће се свуда употребљавати.

С. Ј.

НЕМА ВИШЕ МОРСКЕ БОЛЕСТИ

Иако је тачно позната слика саме морске болести, нису се до сада могли постићи сигурни резултати у њеном сузбијању. Непрестане промене телесне равнотеже су узрок, изгледа, сметњи органа равнотеже, што изазива познате појаве, које, уосталом, могу да наступе и приликом дужих вожњи железницом или аутомобилом. Већина средстава ублажује само недовољно то стање, доводећи често и до нежељених споредних појава. Сада је, после дугогодишњих искустава и практичних опита у познатим „Бајер“-овим лабораторијима у Елберфелду, пронађено ново средство, које не само брзо савлађава морску болест, него може уопште да спречи и њену појаву, уколико се узме правовремено, а које подноси и најосетљивији желудац. Ово се средство против морске и ваздушне болести зове Кофеминал композитум и претставља, како то показује и само име, неку нарочиту делотворну комбинацију медикамената, који успешно сузбијају поједине симптоме морске болести.

ЗВУЧНИК КАО УКРАС СОБЕ

Одавно је већ нестало гломазних звучника, који су се првих дана радиофоније виђали по становима и кварили изглед собе. Данашњи звучници сасвим су пљоснати и танки свега 5 цм. и својим се обликом, као каква лепа слика у складу са намештајем. Наша слика приказује једну од гостинских соба у хотелу „Хаус Елефант“, у Вајмару, који је прозван „радио-хотел“. У овом хотелу инсталирало је предузеће Телефункен у свакој соби, у облику слике над креветом, звучник, који је спојен са радио централом хотела, тако да сваки гост, само једним притиском на дугме може да слуша коју жели радио станицу или музику из хотела, а да не напушта своју собу.

ВЕЛИКОКИКИНДСКА ХРОНИКА

Велика Кикинда, 5 новембра. — Соколско друштво у Великој Кикинди приредило је у суботу врло успелу соколску вечеру, којој је присуствовало преко 150 особа. Ово је прва вечера ове сезоне, па како дознајемо, исте ће се одржавати сваког месеца једаред. Чист приход ове приредбе иде у корист соколског друштва. Истовремено је на овом састанку прослављен и „Јадрански дан“, те је пало пар пригодних речи о нашем Јадрану.

Ђура Попесков, фијакериста, попео се на свој таван, да скине кукуруза. Тамо је нашао једног младића који је несметано товарио кукуруз. Он га је одмах привео полицији, те се тамо установило да је то Иштван Мушонг, који је већ више пута крао. Мушонг је предат суду.

Поведена је акција да се у Великој Кикинди оснује Чиновничка набављачка задруга. Акцију је повео г. Никола Брашован, судија Среског суда. Досада је скупљено преко сто потписа.

Обавештење

Част ми је овим известити моје цењ. муштерије да сам даном 1-ог новембра 1940 год. не СТУПИО из фирме **КЕСЛЕР И ШРЕК, Београд, Кнез Михаилова ул., 21** и овим путем се најлепше захваљујем мојим верним купцима на досадашњем указаном поверењу.

У најскорије будућности отварам у Београду своју властиту радњу, и већ сада уверавам своје поштоване купце да ћу им најприправније стајати радо на услузи а да ће моја елегантно уређена радња бити у свако време снабдевена првокласним вуненим и свиленим тканинама за даме са најактуелнијим новостима.

Кеслер Андор

Да ли сте измирили претплату?

НОВОСАДСКИ ЖИВОТ

БИБЛИОТЕКЕ И МУЗЕЈИ

Библиотека Матице српске отворена од 8—12 и 15—17 часова. Музеј Матице српске отворен од 11—12 часова.

*

КУДА ЋЕМО ВЕЧЕРАС?

БИОСКОПИ:

РЕКС: Две невере
ОДЕОН: Пробуђене страсти
РОЈАЛ: Четири мушкетира и Црвенкапа
УРАНИЈА: Безнадежни случај.
АПОЛО: На мајчином гробу.

*

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА
„Књаз Милош" Ш. Д. Б. НОВИ САД, Краља Александра 21. Телефон 20-20 и 32-42. — Код филијала: СОМБОР Телефон 69. — СМЕДЕРЕВО: Телефон 47. КРАГУЈЕВАЦ: Телефон 38 и ПЕТРОВГРАД: Телефон 169. — РУМА Телефон 39 и БЕЛА ЦРКВА Тел. 10.

*

ОНЕ АПОТЕКЕ

Од 2 до 8 новембра

Кр. Дворска апотека Мр. Ст. Д. Поповића, Краља Петра II (Футошка) 124. Телефон 33-74.

Апотека Попић, Николе Пашића 13. Телефон 23-79.

Апотека Насл. Жигровића, Петроварадин.

*

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ, УМРЛИ

Рођени су: Јакоб, син Јакоба Боланд, надничара, и Магдалене Бернхард. — Виктор Елемир, син Јулија Сабо, прив. чиновника, и Јелене Брусић. — Божидар, син Милице Моштрокал, домаћице.

Венчања није било.

Умрли су: Бранко Маширевић, 6 мес. Бек Јовин, књиговезац, 51 год. — Сергије Пастухов, индустријалац, 75 год. Шандор Ковач, градски чиновник, 81 г.

РЕСТОРАН
„СПОМЕН ДОМ"
НОВИ САД
Свако вече
популарна дамен-цеа капела
Г. Бошка Ракића из Сарајева

НОВОСАДСКА БЕРЗА

Нови Сад, 5 новембра

ПШЕНИЦА: Уредбом утврђене цене.
РАЖ: бачка 326—328, банатска 324—326.
ЈЕЧАМ: бачки и сремски 237.50—240,
ЗОБ: бачка и сремска 315—317.
КУКУРУЗ: сушени паритет Инђија 253—255, сушени паритет Вршац 250—252.
БРАШНО ПШЕНИЧНО: са подручја Дунавске бановине франко млин, вагон или шлеп без скупног пореза на пословни промет и без врећа: Ог0 Ог и грис 723, сам нулер 635—640. 70% просејано 358.
МЕКИЊЕ: са подручја Дунавске бановине франко млин, вагон или шлеп, без скупног пореза на пословни промет и без врећа: 180.
ПАСУЉ: бачки и сремски 430—435.
КРОМПИР славонски бели 104—106.
Тенденција: непромењена.

Поведена је акција за оживљавање рада „Просвете" у Новом Саду и за подизање Ђачког дома у коме би се сместила школска деца колониста, ратних добровољаца и сиромашних сељака

Пре извесног времена боравио је у Новом Саду г. Војислав Бесаровић, претседник централне управе српског просветног и културног друштва „Просвете" у Сарајеву. Том приликом г. Бесаровић се састао са неколико чланова пододбора „Просвете", за Дунавску бановину и пријатељима „Просвете" у Новом Саду, па, с обзиром да новосадски месни одбор „Просвете" у току последње три године није радио или није показао онолико резултата колико се од „Просвете" очекивало, а да би „Просвета", поготову у данашњици, као што је то радила у прошлости, допринела што више у просветно-културном погледу нашега народа у свима крајевима, истакнута је једнодушна жеља да се рад „Просвете" у Новом Саду за територију Дунавске бановине оживи прикупљањем што већег броја чланова. Тако би се остварила жеља да се у Новом Саду у што скоријем времену подигне Ђачки дом „Просвете", у коме би се школовала деца првенствено колониста, ратних добровољаца и сиромашних сељака.

У ту сврху, за оживљавање рада „Просвете" у Новом Саду сазван је састанак бивших функционера просветиног пододбора у Новом Саду за среду, 6 о. м., увече, у 18 часова у Спомен-дому, у малој сали. И овим путем се моле пријатељи „Просвете" да овом састанку присуствују.

ВЕРИДБА
ћерке армиског генерала г Милорада Петровића

Ћерка команданта Београда, доскорашњег команданта Прве армиске области у Новом Саду, армиског генерала г. Милорада Петровића и госпође Јованке Петровић, симпатична госпођица Милица Петровић верила се са г. Павлом С. Јовановићем, секретаром осигуравајућег друштва „Шумадија" у Београду. Поводом веридбе госпођа и генерал г. Петровић са г-ђом Ружом поч. Стеве Јовановића-Ресавца приређују у суботу, 9 новембра о. г., увече у Официрском дому у Београду, пријем, на коме ће примати честитања. Честитања ће примати и у недељу, 10 о. м., по подне у своме стану: Зрињскога бр. 2/I.

Siera радио значи квалитет
Продаје и на отплату
„РАДИО-ЛУКС" ДОСЛЕР МАРКО
НОВИ САД, Пашићева 31

Ловци немачке народности основали су своју набављачко-потрошачку задругу

У Вашем цењ. листу бр. 259 од данас изашла је кратка нотица, у којој је објављено да су се немачки ловци, на челу са потписаним, издвојили из досадањег Савеза ловачких удружења.

Како је ова вест нетачна, а можда и тенденциозна, то ми је част умолити Уредништво да у следећем броју свога листа изволи донети следећу исправку:

Нити се један Немац издвојио из Савеза ловачких удружења за Дунавску бановину, па, према томе ни ја, што уосталом није ни могуће, пошто је Савез принудна организација свих ловаца.

Истина је да су ловци немачке народности основали своју ловачку набављачко-потрошачку задругу, којој сам приступио и ја, а која ће на сваком пољу сарађивати са постојећим Савезом.

Примите уверење мог особитог поштовања.

Јован Штаут,
секретар
Савеза ловачких удружења за Дунавску бановину

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Претседник општине, г. др. Милош Петровић, наступио је данас свој годишњи одмор. За време његовог отсуства замењиваће га потпретседник општине г. др. Обрад Милутиновић.

Допутовали су данас у Нови Сад сенатори г.г. Каменко Божић и др. Јоца Георгијевић.

Истражни судија новосадског Окружног суда одредио је истражни затвор против Јосипа Крагичека, фабричког радника, који је из фабрике кабела однео жица у вредности од 3.000 динара.

Окружни суд у Новом Саду осудио је на три месеца затвора Бориславa Лавирца, „лондинера" из Новог Сада, што је из отворене радње Мите Стојановића, трговца, узео 23 златне бурме.

Нови адвокат. Г. Рихард Вигенфелд адвокатски приправник из Новог Сада, положио је адвокатски испит пред испитним одбором Апелационог суда у Новом Саду.

Редовно купање у Новосадско минерално купатило води значи: здравље

МАЛА ПОЛИЦИСКА ХРОНИКА

Исидори Пељин, поштанској чиновници, неко је из стана, у Скерлићевој улици, бр. 9, украо њену ташну, у којој је било 650 динара. — Марији Беринг, домаћици, украден је мотоцикл регистрован код Бановине Хрватске под бр. 4405 од 350 кубика, у вредности од 7.000 динара. — Емилу Грајзингеру, трговцу, који има радњу у Фрушкогорској улици, бр. 2, неко је на радњи полупао излог и нанео му штету од око 500 динара. — Јелисавети Немесхајмер, домаћици, неко је из стана украо 600 динара. — Краву швајцарске расе, средњег раста, нашао је железничар Урошевић Милић, који станује у Грашковој улици, 42. — На железничкој станици украден је кофер са дечјим вешом, у вредности од 800 динара, Зорки Војновић, домаћици из Београда. — Непознати обијач провалио је у пиљарницу Јохана Литнера, у Јосипа Панчића улици, 7, и однео из фијоке 800 динара. — Никола Лабински пријавио је полицији да му је неки Јосип Томинац, радник, из спаваће собе украо 400 динара и још неке ствари. Томинац је ухваћен, те је крађу новца признао.

ПОЗОРИШТЕ

»Породица Бло« од Љубинке Бобић

г. Милан Ајваз

Вечерас, уторак, 5 о. м., Народно позориште Дунавске бановине приказаће, првипут у Новом Саду, „Породицу Бло", комедију у 3 чина, од Љубинке Бобић.

Љубинка Бобић није непознато име у нашем позоришном свету. Дугогодишња првакиња београдске драме, која је на позорници доживела најлепше успехе, огледала се успешно и у драмској књижевности. Њена прва комедија „Наши манири" за врло кратко прешла је преко скоро свих позорница у земљи и нашла на најбољи пријем код наше позоришне публике. Друга већа комедија Бобићеве, „Породица Бло", која ће вечерас бити приказана на новосадској сцени, јесте једна од оних модерних комедија нарави, којима је покојни Бранислав Нушић стекао име славног и ненадмашног комедиографа у нашој драмској литератури.

Садржај комада је врло жив и занимљив.

Поред низа духовитих и комичних момената, комедија „Породица Бло" проткана је и многим социјалним моментима. То и јесте, уствари, оно што је у овом комаду од знатне вредности. Дело је вредно сваке пажње и заслужује најбољу препоруку. У Сомбору је за време од два месеца приказано пет пута. Сигурно је да ће и у Новом Саду наићи на најлепши одзив.

У улози рентијера Блоа наступа г. Милан Ајваз, његову жену, госпођу Нини, креира госпођа Ружа Кранчевић, а ћерку Коко гђа Радмила Петровић. У осталим улогама наступају: Љубица Драгић, Горчило Николић, Илинка Душановић, Витомир Качаник, Михајло Милићевић, Никола Митић и Стефанија Барбије.

Врло вешту и технички успелу режију дао је г. Александар Верешчагин, а инсценацију г. Миленко Шербан, академски сликар.

Почетак представе је тачно у 20.30 часова. Улазнице од 6 до 20 динара.

У ЧЕТВРТАК: МАМЗЕЛ НИТУШ

У четвртак, 7 о. м., приказаће се весела оперета „Мамзел Нитуш", од Мелака и Мијо. У насловној улози наступиће гђица Милена Петровић, улогу Шамплатреа играће и певаће оперски певач г. Сташа Грегор, који је за ову сезону ангажован од стране Бановинског позоришта, а као Флоридор наступиће популарни и стари знанац наше публике г. Драгомир Кранчевић.

АПОЛО

Дирљив роман једног сирочета

На мајчином гробу

У гл, ул. Печи Гизи, Адам Клари и други

ОДЕОН

Узбудљива социјална драма

Пробуђене страсти

У гл. ул. Реими, Виаиан Романс, Пјер Бланжар, Мадлен Ренолд

РОЈАЛ

Дупли програм.

4 мушкетира

У гл. ул. Станлио и Олио

Филм у природним бојама

Црвенкапица

РЕКС

Француска продукција

Две невере

У гл. ул. Жан Реноар, Нора Грегор

УРАНИЈА

Премијера

Безнадежан случај

Јени Југо, Карл Лудвиг Дихл

Градски биоскоп Суботица

Весела шлагер-оперета

Хусарска љубав

Агаи Ирен, Ердељи Мици, Јавор Пал, Пагер Антал, Кабош Ђула

МАЛИ ОГЛАСИ

НАМЕШТЕНУ СОБУ

са строго засебним улазом тражим. По могућству у новој згради, са централним грејањем. Понуде са назнаком цене под 6261. (6261)

УЛОЖНИЦЕ

Прве хрватске штедионице, Српске и Југословенске банке купује и најбоље плаћа „ПОВЕРЕЊЕ“ Нови Сад, Краља Петра Првог 17, тел. 32-94. (6221)

ТРАЖЕ СЕ

две млађе канцеларске силе са свршеном средњом школом, регулисаном војном обавезом и знањем, осим државног, још и немачког језика. Упитати: КРОАЦИЈА, осигуравајућа задруга, Булевар, бр. 14. Нови Сад. (6268)

КУЋА И ПЛАЦ

у Филипа Вишњића број 5 продаје се. Упитати кућевласника од 10 до 1 сат. (6269)

ТРАЖИМ ЗА ОДМАХ

кројачког радника за рад на парче по мери, за моју радњу. Само првокласни долазе у обзир. Сима Хелзл, Нови Сад, Поштанска, 7. (6270)

СПОРТ

Коментари

Поновна победа

Југославије над Немачком у Загребу је други по реду значајни овогодишњи успех нашег футбала

НАК је дошао на друго место у првенству НЛП-а

Међународна утакмица Југославија—Немачка у Загребу била је једини важнији спортски догађај ове недеље. Лепа и убедљива победа од 2:0 над фудбалским изабраницима Трећег Рајха обрадовала је све наше спортисте, јер је извојевана над једном јаком екипом, која се баш уочи загребачког сусрета катастрофално тукла изабрани тим Бугарске са 7:3. Сада биланс сусрета између Југославије и Немачке изгледа овако: два пораза и две победе; голдиференција је 7:9 у корист Немачке.

Недељни успех наше једанаесторице био је значајан још по нечему. Он је дошао после лепог резултата у Будимпешти, где су наши изабраници, као што се сећамо, осујетили победу Мађара. Према томе, може се констатовати да је наш футбал — иако не на кулминацији своје снаге — данас по вредности ако не бољи, а оно свакако раван футбалу главних средњоевропских нација. И још нешто: да последњи успеси Југославије нису били случајни.

У Новом Саду је одиграна утакмица за првенство првог разреда НЛП-а између НАК-а и Истре. Нак је изнео сигурну али неочекивано високу победу од 7:1 игром, која је имала два различита дела: први врло добар, и други знатно слабији. Међутим, НАК-ова навала играла је као ретко када ефикасно и искористила све шансе, при чему ју је помагала чак и одбрана. Сада је НАК на другом месту.

Истра, напротив, држала се у пољу не толико лоше као што би се из резултата дало претпоставити, али њеном тиму недостајало је оно најглавније: сналажење пред голом. Међутим, састав Истриног тима није такав, да не улива никакве наде. Тим је с доста успеха подмлађен и не би га требало мењати, јер се сталним променама никада неће постићи уиграност. А до нове сезоне могло би се у том правцу доста учинити.

Д. Н.

Стање повенства у I разреду НЛП-а

Текстил је и даље на челу испред НАК-а на основу бољег размера голова

Претпоследња првенствена утакмица у првом разреду НЛП-а између НАК-а и Истре имала је знатног утицаја на распоред клубова. Сада је НАК са четвртог скочио на друго место. Интересантно је, колико размер голова у оваквим случајевима може да одигра важну улогу. Да је, на пример НАК дао још који гол Истри, он би са четвртог могао доћи и на прво место!

Таблица првенства изгледа сада овако:

Текстил	6	4	0	2	22:12	8
НАК	6	4	0	2	21:13	8
Грађански	5	4	0	1	10:9	7
Мачва	6	3	0	3	18:8	6
Раднички	5	2	1	2	8:7	5
Железничар	6	1	3	2	8:15	5
Истра	6	0	1	5	4:27	1

Ванредна скупштина Хрватског ногометног савеза

Петсе ник је г. др. Иван Краљевић, а савезни капитен г. Јозо Јакопић

Загреб, 5 новембра. — У дворани Матице хрватских обртника одржана је у недељу ванредна скупштина Хрватског ногометног савеза. На дневном реду било је од важнијих ствари промена правила и правилника Савеза. Правила су измењена, при чему је код гласања примљен предлог г. Шимића (101 глас), док је противна страна са ЗНП-ом добила нешто мањи број гласова (65).

После доста дуге дебате прешло се на избор нове управе коју је у име 95 клубова предложио г. Јозо Јакопић. Новоизабрана управа Хрватског ногометног савеза састављена је од претседника г. др. Ивана Краљевића, потпретседника г.г. Перичића, др. Клемена и Ковачића, савезног капитена г. Јозе Јакопића и других.

Према резултату скупштине може се видети да битних промена у правцу рада ХНС-а неће бити

Оснивачка скупштина Хрватског кајачког савеза одржаће се у Београду 17 новембра о. г.

Извр. бр. 307-1936

Посл. бр. И. 1400-1936

ДРАЖБЕНИ ПРОГЛАС

Дана 12 новембра 1940 године у 14 сати продаваће се јавном дражбом у Ст. Сивцу, Степе Степановића ул. бр. 112 ове ствари: 5 прасаца, разна трг. роба, дућански намештај, 2 ваге, 1 коњ, 2 ормана, 1 сат, 1 огледало итд.

(Приближна вредност Дин. 11035).

Ствари се могу пре дражбе разгледати.

Дражба се одређује у корист тражиоца: „Стандард“, Лустиг Адолф, трг из Н. Сада, заст. др. Лустиг Фердинанд адв. Н. Сад, ради 846 динара главнице са 8% камата од 15 маја 1940, досадашњих трошкова 278 динара, те означене таксе и пристојбе одређења.

Срески суд, Сомбор, 1 новембра 1940 године.

Додић Лазар
судски извршитељ

Подмладак Словеначке савладао је подмладак Хрватске са 3:2.

Г. Димитрије Бугарски поднео је оставку на дужности секретара Ск Војводине, која му је уважена, али је и даље остао члан управе клуба.

Бечки Рапид се налази у великој форми. Он је у недељу победио Адмиру са 6:1 (3:0).

ПРИВРЕДНЕ ВЕСТИ

Бан Бановине Хрватске прописао је наредбу о оснивању Повлашћеног индустриског и трговачког д. д. („ПОХИТ“) у Загребу. Ову институцију стварају Бановина Хрватска и њене установе. Друштво је овлашћено да отвара подружнице и експозитуре. Задаћа друштва је да оснива предузећа, купује и продаје индустриска и трговачка предузећа сваке врсте, да купује и продаје хартије од вредности, нарочито трговачко-индустриских предузећа, да врши све послове који су у вези с тим и да купује и продаје некретнине. Капитал друштва износи сто милиона динара, од чега ће се претходно уплатити педесет милиона динара подељених у акцијама од по 1000 динара номиналне вредности. Остатак главнице уплатиће се једанпут или више пута, према одлуци Дирекције и одобрењу Банске власти. Друштво је овлашћено и да издаје обвезнице за које јемчи Бановина Хрватска својом имовином. Издавање ових обвезница служиће за куповину индустриских и трговачких предузећа односно акција ових предузећа. По одобрењу Бана, поједина лица и установе могу у свако доба приступити удружењу као акционари са улогом-апором који се не састоји од готовог новца. Друштво је ослобођено од свих такса које убирају Бановина Хрватска и њена самоуправна тела. Број чланова управе одређује бан, од којих половину он именује, а остале бира главна скупштина између акционара и поседника обвезница.

*

Дирекција за спољну трговину израдила је нацрт Наредбе за увоз техничких масноћа биљног и животињског порекла, копре, калофониума и воска. Исто тако израђен је пројект Правилника о формирању Заједнице увозника техничких масноћа. Да би ова Наредба и правилник ступили на снагу, чека се на сагласност Савета за спољну трговину.

*

Краљевски Намесници су, на предлог бана, прописали Уредбу којом се овлашћује бан Бановине Хрватске да може у име Бановине издати гаранције за зајам који ће Повлашћено господарско друштво д. д. закључити код Привилеговане аграрне банке а. д. у Београду у износу од 250 милиона динара и тај зајам употребити искључиво за организацију исхране и снабдевање животним намирницама (апровизација) становништва на територији Бановине Хрватске.

*

Услед губитка Бесарабије, Северне Буковине, Северне Трансилваније и Јужне Добруџе, стање сточарства у Румунији опало је за једну трећину. Број коња се смањио за 36,5%; говеда за 30,87%; бивола за 40,64% оваца за 30%; свиња за 27%; живине за 31,34%.

*

Швајцарска влада забранила је продају свих вунених тканина, док се не издају специјалне карте за њихову куповину.

За пехар Ск Ливничара биле су у Новом Саду две утакмице. Славија је победила Гвожђара са 5:0, а ЖСК Ливничара са 3:0.

У првенству Мађарске Ференцварош је победио Ујпешта са 5:0 и учврстио се на челу таблице првенства.

Власник за ДАН к. д.: ЛАЗАР ВАНАЦКОВИЋ, Краља Петра I, 9.
Ротациона штампа: ДАН к. д., штампарско-издавачко предузеће Краља Александра, 7